

Jornada sobre el «Finançament de l'Educació»

La necessitat d'invertir més en l'educació concertada

Debatre les formes i sistemes de finançament actuals de l'educació a Catalunya i la seva situació davant l'actual crisi econòmica, va ser un dels motius centrals treballats en la Jornada Sobre Finançament de l'Educació organitzada per la Comissió d'Educació de la Coordinadora Catalana de Fundacions (CCF) i realitzada aquest dimecres al Cercle d'Economia de Barcelona.

Els ponents de l'acte van ser el catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat Pompeu Fabra i Doctor en Economia, Oriol Amat i Salas, i el catedràtic d'Economia de la mateixa universitat i president de l'Associació Mundial d'Economia de la Salut, Guillem López i Casanovas, qui van tractar diferents aspectes de la sostenibilitat de l'actual sistema educatiu català, posant èmfasi en algunes propostes de millora a llarg termini. El públic assistent va estar conformat per representants polítics, membres d'entitats sindicals, directius i docents d'escoles concertades, entre d'altres.

La jornada va començar amb la intervenció del president de la Comissió d'Educació de la Coordinadora Catalana de Fundacions (CCF), Ricard Pol, qui va destacar les dificultats tangibles que té el sistema educatiu català per a donar un servei de qualitat, sobretot perquè gran part de les despeses educatives estan orientades al sosteniment salarial dels professionals sense donar massa suport a altres aspectes que es requereixen per a millorar la qualitat i sostenibilitat del sistema. Va puntualitzar que si bé el sector públic es ressenteix amb els dèficits econòmics de l'Estat, el sector privat i concertat de l'educació també es veu afectat.

El Dr. Oriol Amat va coincidir amb aquesta visió, ja que els recursos públics que es destinen actualment al món educatiu "són baixos i insuficients". Va afegir que és lamentable que s'inverteixi poc en les etapes inicials de formació, ja que justament en és en

aquest període quan l'educació resulta més rendible en termes econòmics. El catedràtic va dir que actualment els centres concertats estan sent rendibles per a l'administració per diferents raons com per exemple el fet de que tenen més alumnes per classe. Va afegir que en un centre públic el cost per alumne és alt, i podria ser-ho molt més si no existissin els centres educatius concertats i privats. Va indicar que en aquest cas (segons dades obtinguts d'un dels seus estudis) el cost públic en educació podria arribar gairebé a 1.419 milions d'euros anuals.

Per aquest motiu el Dr. Amat va plantejar que es requereixen reformes estructurals al sistema per a evitar continuar amb un nivell de despeses tan alt. Va dir que també es requereix millorar la transparència i l'eficiència de la gestió pública, així com millorar les infraestructures, fer una inversió en ensenyament i en la recerca sobre els índex educatius vigents, desenvolupar algunes reformes legals, estimular la inversió i l'autofinançament, entre altres aspectes.

El ponent va destacar també que els centres concertats requereixen un suport específic de l'administració perquè fan efectivament una funció social que permet equilibrar al sistema públic, no obstant, gairebé el 98% de les seves despeses es gasten en la tasca educativa, amb la qual cosa només queda un excedent d'un 2% per fer noves inversions i apostar pel creixement, xifra que sens dubte resulta insuficient.

Oriol Amat va proposar una sèrie d'aspectes entorn al finançament que ja s'han posat en pràctica en alguns països del nord d'Europa. Va plantejar que s'hauria de estructurar clarament quins són els objectius reals que busca l'educació catalana, establir algunes prioritats i identificar factors claus d'èxit que es pretenen aconseguir en un termini determinat. A partir d'això, es tractaria de consolidar uns indicadors reals i un sistema de finançament que consideri tant un mínim "fixe" (professorat,

per exemple) i una part “variable” que es mesuri a partir dels resultats. És a dir, el catedràtic va plantejar que es requereix que les escoles tinguin un suport extra en finançament quan els resultats que obtinguin siguin millors. Amat va sostenir que sense claredat sobre aquest aspecte és molt difícil que el sistema educatiu pugui millorar els seus resultats en els índexs internacionals.

Per la seva banda el Dr. Guillem López va iniciar la seva exposició dient que és evident la desorientació que existeix entre les polítiques educatives i el quefer quotidià dels centres educatius; per aquest motiu, va dir que cal replantejar el “què” i el “com” de la inversió pública en educació. En aquest sentit va precisar que es necessita tenir algunes peces claus ajustades: valorar la importància de la qualitat de la despesa pública en el creixement; tenir clar que “provisió pública” no implica “producció”, si efectivament es desitja una bona gestió; adonar-se que el sector públic no oferta, no resta possibilitats a una societat democràtica; entre altres aspectes. Va dir que no es tracta de sostenir un Estat de Benestar i consolidar-ho sinó de potenciar una societat de benestar “solvent” i “adaptable” a les canviants necessitats de la ciutadania.

En aquest sentit, va valorar les avantatges dels sistemes concertats en la provisió i gestió de serveis adreçats a la comunitat. Va dir que en quan a gestió, s’ha demostrat, en diferents nivells l’efectivitat del model privat-concertat. Va posar com a exemple la utilitat que es visualitza en dispositius públics amb finançaments específics privats com les accions que porten a terme alguns hospitals a Catalunya. Va plantejar que si en l’àmbit de la salut s’ha sabut congregar finançament tant

el públic com el privat, perfectament es podria pensar en una concertació en el sector educatiu. “La societat ha de comprendre que el que no es dóna a través del públic, no és prohibit ni dolent”, va assenyalar.

Finalment, va dir que es requereixen alguns canvis, com que el sector privat concertat pugui recuperar una real autonomia de gestió, passar de pagar per “ser” o “fer”, a pagar pels resultats que s’obtinguin, i donar les compensacions d’acord a la demanda existent, entre d’altres.

López va coincidir també amb l’Oriol Amat en el fet que es requereix un cert finançament variable –tal i com ara succeeix en alguns hospitals públics amb serveis privats. Aquest finançament variable, segon va dir, ha de concretar-se d’acord a les activitats dutes a terme i ajustades pel grau de dificultat que pugui tenir el procés.

López va sostenir que cal pensar un nova forma d’universalització i també reconèixer que és necessari un cert “elitisme de l’esforç”. Finalment va concloure que és important tenir en compte que on no arriba el finançament públic ha d’arribar el privat, sobretot per garantir una redistribució. “En la mesura que el públic ignora al privat, perd redistribució, no tan sol per ingressos, sinó també per despeses”, va puntualitzar.

Un cop acabades les presentacions dels ponents es va obrir un breu torn de paraules per a les intervencions dels assistents, moment en el qual es van fer diferents aportacions i matisos sobre els múltiples aspectes tractats.